

Warszawa, 23 maja 2018 r.

KRAJOWA OCENA TECHNICZNA

Nr IBDiM-KOT-2018/0141 wydanie 2

Na podstawie art 9 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1570 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 17 listopada 2016 r. w sprawie krajowych ocen technicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1968), na wniosek producenta o nazwie:

**Polski Beton Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
Spółka komandytowa**

z siedzibą:

ul. Konduktorska 39a, 40-155 Katowice

Instytut Badawczy Dróg i Mostów

stwierdza pozytywną ocenę właściwości użytkowych wyrobu budowlanego:

**Spoiva hydrauliczne, cementowe do mieszanek na podbudowy dróg oraz do
stabilizacji podłoża**

o nazwie handlowej:

Spoiva hydrauliczne Spoimax

do zamierzonego zastosowania w budownictwie komunikacyjnym w zakresie podanym w niniejszej Krajowej Ocenie Technicznej IBDiM.

DYREKTOR

nr. Sudyle

prof. dr hab. inż. Leszek Rafalski

Data wydania Krajowej Oceny Technicznej:

25 kwietnia 2018 r.

Data utraty ważności Krajowej Oceny Technicznej:

25 kwietnia 2023 r.

Dokument Krajowej Oceny Technicznej Nr IBDiM-KOT-2018/0141 wydanie 2 zawiera stron 17 w tym załączniki 2. Krajowa Ocena Techniczna Nr IBDiM-KOT-2018/0141 wydanie 2, zmienia Krajową Ocenę Techniczną Nr IBDiM-KOT-2018/0141 wydanie 1

1 OPIS TECHNICZNY WYROBU BUDOWLANEGO

1.1 Nazwa techniczna i nazwa handlowa

Zgodnie z § 9 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Budownictwa z 17 listopada 2016 r. w sprawie krajowych ocen technicznych, Instytut Badawczy Dróg i Mostów ustalił następującą nazwę techniczną: **Spoiwa hydrauliczne, cementowe do mieszanek na podbudowy dróg oraz do stabilizacji podłoża**

i nazwę handlową: **Spoiwa hydrauliczne Spoimax**

wyrobu budowlanego zwanego dalej: **Spoiwem hydraulicznym Spoimax**

1.2 Nazwa i adres producenta, a także nazwa i adres upoważnionego przez niego przedstawiciela, o ile został ustanowiony

Wnioskodawcą jest producent o nazwie i z siedzibą, które zostały określone na stronie 1/17 niniejszej Krajowej Oceny Technicznej IBDiM.

1.3 Miejsce produkcji wyrobu

Wyrób jest produkowany w:

- a) **Zakład Produkcyjny** z siedzibą: **ul. Promienna 51, 43-603 Jaworzno,**
- b) **w pobliżu budowy lub bezpośrednio na budowie** w instalacjach stacjonarnych i mobilnych będących w dyspozycji producenta, o lokalizacjach i warunkach kontroli określonych w dokumentacji zakładowej kontroli produkcji.

1.4 Oznaczenie typu i opis techniczny wyrobu

1.4.1 Oznaczenie typu

Na podstawie informacji producenta Instytut Badawczy Dróg i Mostów oznaczył następujące typy wyrobu budowlanego:

1. HSD 5 - Spoiwo hydrauliczne Spoimax 5,0; HSD 5 - Spoiwo hydrauliczne Spoimax 5,0 W
2. HSD 12,5 - Spoiwo hydrauliczne Spoimax 12,5
3. HSD 22,5 - Spoiwo hydrauliczne Spoimax 22,5
4. HSD 32,5 - Spoiwo hydrauliczne Spoimax 32,5

Ze względu na przewidywane zastosowanie pod względem wzrostu wytrzymałości z i bez piasku normowego, wyróżnia się następujące rodzaje spoiwa hydraulicznego Spoimax:

- rodzaj A – o wzroście wytrzymałości na ściskanie co najmniej 12,5 MPa do 22,5 MPa,
- rodzaj M – o wzroście wytrzymałości na ściskanie co najmniej 22,5 MPa.

1.4.2 Opis techniczny wyrobu budowlanego oraz zastosowanych materiałów i komponentów

Spoiwo hydrauliczne Spoimax jest mineralnym spoiwem cementowo - pucolanowym, które może zawierać następujące składniki:

- materiały wiążące na bazie cementu portlandzkiego,
- aktywne materiały pucolanowe ze spalania węgla kamiennego w postaci popiołów lotnych krzemionkowych i wapiennych,
- wypełniacze mineralne w postaci mączek mineralnych,
- wapno gaszone.

Wytrzymałość na ściskanie po 7 dniach dojrzewania z piaskiem normowym wynosi:

1. HSD 5 – $R_7 \geq 1,5$ MPa,
2. HSD 12,5 – $R_7 \geq 3,0$ MPa,
3. HSD 22,5 – $R_7 \geq 7,0$ MPa,
4. HSD 32,5 – $R_7 \geq 10,0$ MPa

2 ZAMIERZONE ZASTOSOWANIE WYROBU

2.1 Zamierzone zastosowanie wyrobu

Spoiwo hydrauliczne Spoimax jest przeznaczone w budownictwie komunikacyjnym:

- a) do osuszania gruntów,
- b) do ulepszenia gruntów słabych i gruntów przydatnych z zastrzeżeniami przy budowie podłoża nasypów i warstw nasypów według wymagań PN-S-02205:1998,
- c) do wzmacniania i ulepszenia podłoża nawierzchni według wymagań WT-5 2010 lub PN-S-96012:1997 dla kategorii obciążenia ruchem od KR1 do KR7 według Katalogu typowych konstrukcji nawierzchni podatnych i półsztywnych,
- d) do wykonania nawierzchni twardej nieulepszonej realizowanej w technologii nawierzchni stabilizowanej mechanicznie według wymagań PN-S-06102:1997, jako materiał do ulepszania właściwości kruszyw i mieszanek,
- e) do wykonywania podbudowy pomocniczej według wymagań WT-4 2010 lub PN-S-06102:1997 jako materiał do ulepszania właściwości kruszyw i mieszanek, dla kategorii obciążenia ruchem od KR3 do KR7 wg Katalogu typowych konstrukcji nawierzchni podatnych i półsztywnych,
- f) do wykonywania podbudowy zasadniczej według wymagań WT-5 2010 lub PN-S-96012:1997, dla kategorii obciążenia ruchem od KR1 do KR2 wg Katalogu typowych konstrukcji nawierzchni podatnych i półsztywnych,
- g) do budowy podtorza w zakresie ulepszeń lub stabilizacji gruntu rodzimego, nasypu lub przekopu wraz z elementami ochraniającymi, zabezpieczającymi, wzmacniającymi lub współpracującymi z podtorzem, w tym do wykonywania szczelnych pokryć ochronnych torowiska. Według Warunków technicznych utrzymania podtorza kolejowego Id-3 w postaci podbudowy pomocniczej z kruszyw i mieszanek według wymagań WT-5 2010 oraz według wymagań PN-S-06102:1997.

Spoiwo hydrauliczne Spoimax może być stosowane w budownictwie komunikacyjnym:

- przy niwelacji i makroniwelacji terenów, wypełnienia pustek przy budowie dróg,
- do likwidacji zagrożeń pożarowych w drogowych robotach ziemnych
- przy dostosowaniu do wymagań ochrony środowiska gruntów lub surowców odpadowych do produkcji kruszyw (neutralizacja i higienizacja),
- do budowy dróg, ciągów pieszo-jezdnych na wałach przeciwpowodziowych i zaporach ziemnych.

2.2 Zakres stosowania wyrobu

Na podstawie § 9 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 17 listopada 2016 r. w sprawie krajowych ocen technicznych, Instytut Badawczy Dróg i Mostów stwierdza pozytywną ocenę właściwości użytkowych wyrobu budowlanego o nazwie **Spoiwa hydrauliczne, cementowe do mieszanek na podbudowy dróg oraz do stabilizacji podłoża** do zamierzonego zastosowania w budownictwie komunikacyjnym w zakresie:

2.2.1 dróg publicznych, bez ograniczeń,

w rozumieniu i zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 43, poz. 430 ze zm.) oraz w rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 16 stycznia 2002 r. w sprawie przepisów techniczno-budowlanych dotyczących autostrad płatnych (Dz. U. Nr 12, poz. 116 ze zm.).

2.2.2 dróg wewnętrznych, bez ograniczeń,

w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. Nr 14 poz. 60, tekst jednolity).

2.2.3 lotnisk cywilnych z ograniczeniem do:

- a) nawierzchni płyt,
- b) nawierzchni wydzielonych miejsc postoju,

w rozumieniu i zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 31 sierpnia 1998 r. w sprawie warunków techniczno-budowlanych dla lotnisk cywilnych (Dz. U. Nr 130, poz. 859 ze zm.).

2.2.4 kolei z ograniczeniem do podtorza:

w rozumieniu i zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 10 września 1998 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle kolejowe i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 151, poz. 987 ze zm.).

2.3 Warunki stosowania wyrobu

Wymagania dla ulepszonego kruszywa lub mieszanek z udziałem spoiwa hydraulicznego Spoimax wykonanych w zależności od przeznaczenia na budowie zostały określone w Załączniku 1 w tablicy Z-1.

Wymagania dla podbudowy i ulepszonego podłoża związanego spoiwem hydraulicznym Spoimax zostały określone w Załączniku 1.

Wyrób budowlany należy stosować zgodnie z zamierzeniem, zakresem i warunkami, które podano w Krajowej Ocenie Technicznej oraz w przepisach techniczno-budowlanych właściwych dla poszczególnych rodzajów budowli w budownictwie komunikacyjnym. Przed zastosowaniem wyrobu budowlanego w sposób niezgodny z przepisami techniczno-budowlanymi należy uzyskać zgodę na odstępstwo od tych przepisów w trybie określonym w art. 9 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t. j. Dz. U. z 2016 r., poz. 290 ze zm.).

3 WŁAŚCIWOŚCI UŻYTKOWE WYROBU BUDOWLANEGO I METODY ZASTOSOWANE DO ICH OCENY

Właściwości użytkowe wyrobu budowlanego zestawiono w tablicy 1.

Tablica 1

Lp.	Zasadnicze charakterystyki wyrobu budowlanego dla zamierzonego zastosowania lub zastosowań	Właściwości użytkowe wyrażone w poziomach, klasach lub w sposób opisowy				Jedn.	Metody badań i obliczeń				
		Oznaczenie typu wyrobu budowlanego									
		HSD 5	HSD 12,5	HSD 22,5	HSD 32,5						
1	2	3	4	5	6	7	8				
1	Uziarnienie: przechodzi przez sito	- 2 mm	100	-	-	-	%	P. B. IBDiM Nr TW-2-156:2018			
		- 1 mm	≥95	100	-	-					
		- 0,5 mm	≥85	≥90	100	100					
		- 0,063 mm	≥25	≥40	≥60	≥60					
	- tolerancja uziarnienia na sicie 0,063 mm	±20	±17,5	±15	±15						
2	Wytrzymałość na ściskanie po 28 dniach dojrzewania z piaskiem normowym R ₂₈	≥5	<22,5	≥12,5	<32,5	≥22,5	<42,5	≥32,5	<52,5		
3	Rodzaj spoiwa - wzrost wytrzymałości na ściskanie bez piasku normowego R _{n28} względem wytrzymałości na ściskanie z piaskiem normowym R ₂₈ wg wzoru $\Delta R_{n28} = R_{n28} - R_{28}$ ¹⁾						-	P. B. IBDiM Nr TW-2-143:2018			
	rodzaj A		$\Delta R_{n28} \geq 12,5$ MPa				-				
	rodzaj M		$\Delta R_{n28} \geq 22,5$ MPa				-				
	Tolerancja deklarowanej wytrzymałości na ściskanie bez piasku normowego T _{n28}	20				%					
4	Początek czasu wiązania	≥120				min	P. B. IBDiM Nr PB/TW-2/123:2018;				
5	Koniec czasu wiązania	<24				h					
6	Stołość objętości	<10 ²⁾				mm					
7	Zawartość siarki (% SO ₃ mas.) ³⁾	≤7,0 (4,5) ³⁾				%	PN-EN 196-2:2016				
1)	Do oznaczenia typu wyrobu budowlanego HSD można dodać po spacji literę rodzaju wyrobu budowlanego. Gdy $\Delta R_{n28} < 12,5$ MPa, wtedy brak oznaczenia rodzaju spoiwa.										
2)	Próbka w całości. Brak wykruszeń i spękań, złuszczeń lub dodatkowo białych wykwitów oraz wykwitów krystalicznych po osuszeniu w stanie powietrzno-suchym.										
3)	Dla spoiwa hydraulicznego, cementowego zawierającego wapienny popiół lotny, gdy większa część siarczanów pochodzi z głównych składników. W innych przypadkach zawartość siarczanów powinna być mniejsza od 4,5 %.										

4 PAKOWANIE, TRANSPORT I SKŁADOWANIE ORAZ SPOSÓB ZNAKOWANIA WYROBU

4.1 Wytyczne dotyczące technologii wytwarzania

Spoivo hydrauliczne Spoimax wytwarzane jest przez producenta przy wagowym dozowaniu jego składników w instalacji służącej do tego celu.

Spoivo hydrauliczne Spoimax jest wytwarzane według aktualnego składu określonego w systemie zakładowej kontroli produkcji.

4.2 Wytyczne dotyczące pakowania, transportu i składowania

Spoivo hydrauliczne Spoimax można transportować cementowozami.

Spoivo hydrauliczne Spoimax może być również workowane na życzenie odbiorcy według wymagań PN-P-79005:1976 i dostarczane w oryginalnych opakowaniach producenta. Na każdym opakowaniu powinna znajdować się etykieta podająca dane według p. 4.3.

Spoiwo hydrauliczne Spoimax przechowywane w warunkach powietrzno-suchych nie powinno wykazywać odchyień od wymagań ustalonych w niniejszej Krajowej Ocenie Technicznej. Okres przechowywania liczony od daty produkcji wynosi 60 dni. Składowanie spoiwa hydraulicznego Spoimax na budowie wg odrębnych przepisów.

4.3 Sposób znakowania wyrobu budowlanego

Wyrób należy oznakować znakiem budowlanym zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 17 listopada 2016 r. w sprawie sposobu deklarowania właściwości użytkowych wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym (Dz. U. z 2016 r., poz. 1966).

Przed oznakowaniem wyrobu znakiem budowlanym należy sporządzić krajową deklarację właściwości użytkowych wyrobu budowlanego według wzoru opublikowanego w załączniku nr 2 do cytowanego rozporządzenia oraz udostępnić ją w sposób opisany w rozporządzeniu.

Oznakowaniu wyrobu znakiem budowlanym powinny towarzyszyć następujące informacje:

- dwie ostatnie cyfry roku, w którym znak budowlany został po raz pierwszy umieszczony na wyrobie budowlanym,
- nazwę i adres siedziby producenta lub znak identyfikujący pozwalający jednoznacznie określić nazwę i adres siedziby producenta,
- nazwę i oznaczenie typu wyrobu budowlanego,
- numer i rok wydania krajowej oceny technicznej, zgodnie z którą zostały zadeklarowane właściwości użytkowe,
- numer krajowej deklaracji właściwości użytkowych,
- poziom lub klasa zadeklarowanych właściwości użytkowych,
- data produkcji, okres gwarancji,
- zawartość siarczanów,
- nazwa jednostki certyfikującej, która uczestniczyła w ocenie i weryfikacji stałości właściwości użytkowych wyrobu budowlanego,
- adres strony internetowej producenta, jeżeli krajowa deklaracja zgodności jest na niej udostępniona.

Wraz z krajową deklaracją właściwości użytkowych powinna być dostarczona albo udostępniona w odpowiednich przypadkach karta charakterystyki i/lub informacje o substancjach niebezpiecznych zawartych w tym wyrobie budowlanym, o których mowa w art. 31 lub 33 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów.

5 OCENA I WERYFIKACJA STAŁOŚCI WŁAŚCIWOŚCI UŻYTKOWYCH

5.1 Krajowy system oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 17 listopada 2016 r. w sprawie sposobu deklarowania właściwości użytkowych wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym (Dz. U. z 2016 r., poz. 1966) Instytut Badawczy Dróg i Mostów wskazuje dla: **Spoiwa hydraulicznego Spoimax** wymagany:

- **krajowy system 2+ oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych** - do zastosowań do ulepszania i wzmacniania podłoża, podbudów pomocniczych i zasadniczych,
- **krajowy system 4 oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych** – do zastosowań do nawierzchni twardych nieulepszonych i warstw nasypów.

Zgodnie z § 4 cytowanego wyżej rozporządzenia:

w **krajowym systemie 2+ ocena i weryfikacja stałości właściwości użytkowych** wyrobu budowlanego obejmuje:

a) działania producenta:

- określenie typu wyrobu budowlanego,
- prowadzenie zakładowej kontroli produkcji,
- prowadzenie badań próbek pobranych przez producenta w zakładzie produkcyjnym zgodnie z ustalonym przez niego planem badań.

b) ocenę i weryfikację przeprowadzaną na zlecenie producenta przez jednostkę certyfikującą:

- przeprowadzenie wstępnej inspekcji zakładu produkcyjnego i zakładowej kontroli produkcji,
- wydanie krajowego certyfikatu zgodności zakładowej kontroli produkcji,
- kontynuację nadzoru, oceny i ewaluacji zakładowej kontroli produkcji.

w **krajowym systemie 4 ocena i weryfikacja stałości właściwości użytkowych** wyrobu budowlanego obejmuje:

a) działania producenta:

- określenie typu wyrobu budowlanego,
- prowadzenie zakładowej kontroli produkcji.

5.2 Określenie typu wyrobu budowlanego

Określenie typu wyrobu budowlanego obejmuje ocenę właściwości użytkowych w odniesieniu do zasadniczych charakterystyk i zamierzonego zastosowania tego wyrobu określonych w rozdziale 3 oraz właściwości identyfikacyjnych wg pkt 1.4.2 niniejszej Krajowej Oceny Technicznej, dopóki nie nastąpią zmiany surowców, składników, linii produkcyjnej lub zakładu produkcyjnego

5.3 Zakładowa kontrola produkcji

Wyrób budowlany, objęty niniejszą Krajową Oceną Techniczną, powinien być produkowany zgodnie z systemem zakładowej kontroli produkcji.

Producent powinien ustanowić, udokumentować, wdrożyć i utrzymywać system zakładowej kontroli produkcji w celu zapewnienia stałości właściwości użytkowych wyrobu budowlanego, określonych w niniejszej Krajowej Ocenie Technicznej.

Dokumentacja zakładowej kontroli produkcji powinna zawierać:

- a) strukturę organizacyjną,
- b) wymagania dla personelu (kwalifikacje, uprawnienia, odpowiedzialność za poszczególne elementy zakładowej kontroli produkcji, szkolenia),
- c) audyty wewnętrzne, prowadzenie działań korygujących i zapobiegawczych,
- d) nadzór nad dokumentacją i zapisami,
- e) plany kontroli i badania surowców, wymagania,
- f) plany kontroli i badania gotowego wyrobu,
- g) nadzór nad wyposażeniem produkcyjnym,
- h) nadzór nad wyposażeniem do kontroli i badań z zachowaniem spójności pomiarowej,
- i) nadzór nad procesem produkcyjnym, w tym prowadzone kontrole i badania międzyoperacyjne,
- j) opis prac podzlecanych i tryb ich nadzoru,
- k) postępowanie z wyrobem niezgodnym i reklamacjami,
- l) opis sposobu pakowania, transportu i składowania oraz sposób znakowania wyrobu.

Dokumentacja zakładowej kontroli produkcji powinna być uzupełniona o dokumentację techniczną, specyfikacje techniczne (normy wyrobu, normy badawcze, europejskie lub krajowe oceny techniczne, itp.), przepisy prawa.

System zarządzania jakością stosowany wg wymagań PN-EN ISO 9001 może być uznany za system zakładowej kontroli produkcji, jeżeli są również spełnione wymagania niniejszej Krajowej Oceny Technicznej.

5.4 Badania gotowych wyrobów

5.4.1 Program badań

Program badań gotowych wyrobów obejmuje:

- a) badania bieżące,
- b) badania próbek pobranych w zakładzie produkcyjnym, prowadzone przez producenta zgodnie z ustalonym planem badań.

5.4.2 Badania bieżące

Badania bieżące gotowych wyrobów obejmują:

dla typu HSD 5; HSD 12,5; HSD 22,5; HSD 32,5:

- a) uziarnienie, wg tablicy 1,
- b) wytrzymałość na ściskanie po 7 dniach dojrzewania z piaskiem normowym R_7 , wg pkt 1.4.2,
- c) wytrzymałość na ściskanie po 28 dniach dojrzewania z piaskiem normowym R_{28} , wg tablicy 1,
- d) wzrost wytrzymałości na ściskanie bez piasku normowego R_{n28} , wg tablicy 1, lp.3
- e) początek czasu wiązania, wg tablicy 1,
- f) koniec czasu wiązania, wg tablicy 1,
- g) stałość objętości, wg tablicy 1,
- h) zawartość siarki (% SO_3 masowo). wg tablicy 1.

5.4.3 Badania próbek

Badania próbek obejmują:

dla typu HSD 5; HSD 12,5; HSD 22,5; HSD 32,5:

- a) uziarnienie, wg tablicy 1,
- b) wytrzymałość na ściskanie po 7 dniach dojrzewania z piaskiem normowym R_7 , wg pkt 1.4.2
- c) wytrzymałość na ściskanie po 28 dniach dojrzewania z piaskiem normowym R_{28} , wg tablicy 1,
- d) wzrost wytrzymałości na ściskanie bez piasku normowego R_{n28} , wg tablicy 1, lp. 3,
- e) początek czasu wiązania, wg tablicy 1,
- f) koniec czasu wiązania, wg tablicy 1,
- g) stałość objętości, wg tablicy 1,
- h) zawartość siarki (% SO_3 masowo), wg tablicy 1.

5.5 Pobieranie próbek do badań

- a) Próbkki do badań bieżących należy pobierać zgodnie z ustaleniami PN-EN 196-7:2009, dokumentacji zakładowej kontroli produkcji.
- b) Próbkki do badań próbek należy pobierać zgodnie z ustaleniami PN-EN 196-7:2009, dokumentacji zakładowej kontroli produkcji.

5.6 Częstotliwość badań

- a) Badania bieżące powinny być wykonywane dla każdej partii wyrobu zgodnie z planem badań ustalonym w dokumentacji zakładowej kontroli produkcji, lecz nie rzadziej niż z częstotliwością podaną w tabelicy 2. Wielkość partii wyrobu powinna zostać określona w dokumentacji zakładowej kontroli produkcji.
- b) Badania próbek powinny być wykonywane zgodnie z planem badań ustalonym w dokumentacji zakładowej kontroli produkcji, jednak nie rzadziej niż jeden raz na rok.

Tablica 2

Lp.	Własności	Częstotliwość dla typu
		HSD 5; HSD 12,5; HSD 22,5; HSD 32,5
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
1	Uziarnienie	1/miesiąc
2	Wytrzymałość na ściskanie po 7 dniach dojrzewania z piaskiem normowym R_7	1/tydzień
3	Wytrzymałość na ściskanie po 28 dniach dojrzewania z piaskiem normowym R_{28}	1/tydzień
4	Wzrost wytrzymałości na ściskanie po 28 dniach dojrzewania bez piasku normowego R_{n28}	1/tydzień
5	Początek czasu wiązania	1/miesiąc
6	Koniec czasu wiązania	1/miesiąc
7	Stałość objętości	1/miesiąc
8	Zawartość siarki (% SO_3 masowo)	1/miesiąc

5.7 Ocena wyników badań

Właściwości użytkowe wyrobu budowlanego są zgodne ze wszystkimi właściwościami użytkowymi określonymi w niniejszej Krajowej Ocenie Technicznej IBDiM.

6 POUCZENIE

- 6.1 Krajowa Ocena Techniczna nie jest dokumentem upoważniającym do oznakowania wyrobu budowlanego znakiem budowlanym.
- 6.2 Krajową Ocenę Techniczną uchyla jednostka, która ją wydała, z własnej inicjatywy albo na wniosek Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego z udziałem wnioskodawcy.
- 6.3 Krajowa Ocena Techniczna nie narusza uprawnień wynikających z ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej (Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1117, ze zm.).

7. WYKAZ DOKUMENTÓW WYKORZYSTANYCH W POSTĘPOWANIU

W postępowaniu o wydanie Krajowej Oceny Technicznej wykorzystano:

7.1 Przepisy

- a) Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 1570)
- b) Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t. j. Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 ze zm.)
- c) Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 17 listopada 2016 r. w sprawie krajowych ocen technicznych (Dz. U. z 2016 r. Poz. 1968)
- d) Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 17 listopada 2016 r. w sprawie sposobu deklarowania właściwości użytkowych wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym (Dz. U. z 2016 r. Poz. 1966)

7.2 Polskie Normy

- a) PN-EN 196-1:2016 Metody badania cementu - Część 1: Oznaczanie wytrzymałości
- b) PN-EN 196-2:2006 Metody badania cementu - Część 2: Analiza chemiczna cementu
- c) PN-EN 196-3+A1:2011 Metody badania cementu - Część 3: Oznaczanie czasów wiązania i stałości objętości
- d) PN-EN 196-7:2009 Metody badania cementu - Część 7: Metody pobierania i przygotowania próbek cementu
- e) PN-EN 933-1:2012 Badania geometrycznych właściwości kruszyw - Część 1: Oznaczanie składu ziarnowego - Metoda przesiewania
- f) PN-EN 932-2:1999 Badania podstawowych właściwości kruszyw. Metody pomniejszania próbek laboratoryjnych
- g) PN-EN 13242+A1:2010 Kruszywa do niezwiązanych i związanych hydraulicznie materiałów stosowanych w obiektach budowlanych i budownictwie drogowym
- h) PN-EN 13286-2 :2010 Mieszanki niezwiązane i związane hydraulicznie - Część 2: Metody badań laboratoryjnych gęstości na sucho i zawartości wody - Zagęszczanie metodą Proctora
- i) PN-EN 13286-47:2012 Mieszanki niezwiązane i związane spoiwem hydraulicznym - Część 47: Metoda badania do określenia kalifornijskiego wskaźnika nośności, natychmiastowego wskaźnika nośności i pęcznienia liniowego
- j) PN-EN 14227-5:2013 Mieszanki związane spoiwem hydraulicznym - Specyfikacje - Część 5: Mieszanki związane spoiwem drogowym
- k) PN-EN ISO 9001:2015 Systemy zarządzania jakością – Wymagania
- l) PN-S-02205:1998 Drogi samochodowe - Roboty ziemne - Wymagania i badania
- m) PN-S-06102:1997 Drogi samochodowe - Podbudowy z kruszyw stabilizowanych mechanicznie
- n) PN-S-96012:1997 Drogi samochodowe - Podbudowa i ulepszone podłoże i z gruntów stabilizowanych cementem
- o) PN-P-79005:1976 Opakowanie transportowe - Worki papierowe
- p) Katalog Typowych Konstrukcji Nawierzchni Podatnych i Półsztywnych, IBDiM, Warszawa 1997
- q) WT-4 2010 Wymagania Techniczne. Mieszanki niezwiązane do dróg krajowych
- r) WT-5 2010 Wymagania Techniczne. Mieszanki związane spoiwem hydraulicznym do dróg krajowych

- s) Katalog Typowych Konstrukcji Nawierzchni Podatnych i Półsztywnych, Załącznik do zarządzenia Nr 31 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 16.06.2014 r.
- t) Warunki techniczne utrzymania podtorza kolejowego Id-3, wg Załącznika do zarządzenia Nr 9/2009 Zarządu PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. z dnia 4 maja 2009 r.

7.3 Procedury badawcze

- a) Procedura Badawcza IBDiM Nr PB/TW-2/123:2018 Przygotowanie próbek do badania czasu wiązania i stałości objętości
- b) Procedura Badawcza IBDiM Nr PB/TW-2/143:2018 Oznaczenie wytrzymałości na ściskanie i zginanie spoiw z i bez piasku normowego – rozszerzenie
- c) Procedura Badawcza IBDiM Nr PB/TW-2/156:2018 Oznaczenie uziarnienia – metoda badania
- d) Procedura Badawcza IBDiM Nr TWkiuo-78 Oznaczenie wskaźnika nośności wnos – rozszerzenie

7.4 Raporty z badań wyrobu budowlanego

- a) Sprawozdanie z badań Nr – 414/18/TW-2 pt. „Badania przydatności spoiw hydraulicznych Spoimax dla zastosowania w budownictwie komunikacyjnym”, 19.02.2018 r.
- b) Sprawozdanie z badań Nr – 435a/18/TW-2 pt. „Badania przydatności spoiw hydraulicznych Spoimax dla zastosowania w budownictwie komunikacyjnym”, 25.04.2018 r.

7.5 Dokumenty wykorzystane:

- a) Karta charakterystyki: Spoiwo hydrauliczne Spoimax, zgodna z rozporządzeniem (WE) Nr 1907/2006 (REACH), sporządzona 02.08.2017 r.
- b) Karta charakterystyki: Spoiwo hydrauliczne Spoimax W, zgodna z rozporządzeniem (WE) Nr 1907/2006 (REACH), sporządzona 02.08.2017 r.

Załączniki: 2

Otrzymują:

1. Wnioskodawca o nazwie: **Polski Beton Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa** z siedzibą: **ul. Konduktorska 39a, 40-155 Katowice** - 2 egz.
2. a/a Jednostka Oceny Technicznej **Instytutu Badawczego Dróg i Mostów** ul. Instytutowa 1, 03-302 Warszawa, tel. (22) 614 56 59, (22) 39 00 414, fax (22) 675 41 27 - 1 egz.

ZAŁĄCZNIK 1

WYMAGANIA DLA NOŚNOŚCI, WYTRZYMAŁOŚCI MIESZANEK

Wymagania dla gwarantowanego wskaźnika nośności $w_{noś}$ po nasączeniu w wodzie dla kruszywa ulepszanego spoiwem hydraulicznym Spoimax w zależności od przeznaczenia należy przyjąć wg tablicy Z-1.

Tablica Z-1

Lp.	Gwarantowanego wskaźnika nośności $w_{noś}$ po nasączeniu w wodzie	Nawierzchnia drogi obciążona ruchem	Wymagania $w_{noś}$ [%]	Metody badań według
1	2	3	4	5
1	Podbudowy:	-	-	PN-EN 13286-47:2012; P. B. IBDiM Nr TWkiuo-78
	- podbudowa zasadnicza	KR1-KR2	≥ 80	
	- podbudowa pomocnicza	KR3-KR7	≥ 60	
2	Ulepszone podłoże (warstwy pomocnicze):	KR1-KR7	≥ 40	
	- warstwa wzmacniająca		≥ 35	
	- warstwa mrozoochronna		≥ 35	
3	Nawierzchnia stabilizowana mechanicznie	-	≥ 60	
4	Do nasypu:	KR1-KR7	≥ 15	
	- górne warstwy		≥ 10	
Uwaga:	W przypadku ulepszeń w górnej części podtorza (torowiska) należy sprawdzić na poletku doświadczalnym modul odkształcenia podtorza określony przy drugim obciążeniu płytą i w zależności od przeznaczenia porównać z wymaganiami zawartymi w „Warunkach technicznych utrzymania podtorza kolejowego Id-3 ” (Nr 9/2009, tablica 5).			

Wymagania dla podłoża stabilizowanego spoiwem hydraulicznym Spoimax:

- klasa wytrzymałości wg WT-5 2010 dla KR1÷KR7: klasa C 1,5/2,0.

Wymagania dla podbudowy zasadniczej i pomocniczej stabilizowanej spoiwem hydraulicznym Spoimax:

- klasa wytrzymałości wg WT-5 2010 dla KR1÷KR7: rozdz. 1.3.3. i 1.3.4.,

- mrozoodporność wg WT-5 2010 dla KR1÷KR7: rozdz. 1.3.3. i 1.3.4.

ZAŁĄCZNIK 2**PROCEDURA BADAWCZA IBDiM Nr PB/TW-2/156:2018**

Oznaczenie uziarnienia – metoda badania

1. Cel procedury

Celem niniejszej procedury jest określenie sposobu oznaczania uziarnienia spoiwa drogowego powołanego w dokumencie odniesienia, którym jest Krajowa Ocena Techniczna IBDiM.

Procedura jest opracowana w związku z:

- do określeń miarodajnej średnicy w badaniu konsystencji normowej, skorygowanej konsystencji normowej, w/s i badania czasów wiązania wg Procedury Badawczej IBDiM Nr PB/TW-2/123:2018,
- stosowaniem spoiw o niskich wytrzymałościach na ściskanie (typu HSD D, HSD 5, HSD 12,5) do ulepszeń i stabilizacji o dużym udziale w mieszance.

Procedura ustala metodę badania.

2. Zakres rozszerzenia

Procedura ma zastosowanie do badań spoiw drogowych.

3. Normy i dokumenty powołane

PN-EN 933-1:2012 Badania geometrycznych właściwości kruszyw. Oznaczenie składu ziarnowego. Metoda przesiewania

Procedura Badawcza IBDiM Nr PB/TW-2/123:2018 Przygotowanie próbek do badania czasów wiązania i stałości objętości

Procedura Badawcza IBDiM Nr PB/TW-2/143:2018 Oznaczenie wytrzymałości na ściskanie i zginanie spoiw z i bez piasku normowego – rozszerzenie

4. Warunki badania

- a) Warunki przeprowadzenia badania zgodnie z przywołaną metodą badania w punkcie 5.
- b) Laborant zna działanie spoiwa drogowego. Laborant jest o tym poinformowany przez kierownika laboratorium lub prowadzącego badanie.
- c) Wyposażenie do przeprowadzenia badania wg PN-EN 932-1:2012.

5. Minimalna próbka analityczna do badania uziarnienia – dla $D \leq 2$ mm powinna wynosić minimum 40 g.

6. Wykonanie badania

Badanie uziarnienia należy wykonać wg PN-EN 932-1:2012.

W zapisie metody badania należy podać: wg Procedury Badawczej IBDiM Nr PB/TW-2/143:2018 (wg PN-EN 933-1:2012).

7. Zapisy

W karcie badania kierownik systemu ZKP ujmuje dane zawarte w tej procedurze.

W sprawozdaniu z badania należy zamieścić:

- identyfikację przedmiotu badań,
  - a) rodzaj i numer dokumentu odniesienia IBDiM,
  - b) nazwa techniczna spoiwa,
  - c) nazwę handlową spoiwa,
  - d) typ (odmiana) spoiwa,
  - e) pochodzenie spoiwa,
  - f) ewentualnie skład lub składniki spoiwa wg protokołu pobrania próbek,
- wyniki badania uziarnienia wg PN-EN 932-1:2012,
- opis innych czynników, które mogły mieć wpływ na wynik badań, w szczególności czynniki nie opisane w niniejszej procedurze, a wynikające ze specyfiki spoiwa,
- laboratorium wykonujące badanie, data, podpis.

PROCEDURA BADAWCZA IBDiM Nr PB/TW-2/123:2018

Przygotowanie próbek do badania czasu wiązania i stałości objętości

1. Cel procedury

Celem niniejszej procedury jest określenie sposobu postępowania związanego z przygotowaniem próbek badawczych do badania czasu wiązania i stałości objętości spoiwa drogowego powołanego w dokumencie odniesienia, którym jest Krajowa Ocena Techniczna IBDiM.

Procedura jest opracowana w związku z:

- badaniem konsystencji spoiw o uziarnieniu powyżej 0,5 mm,
- doborem ilości wody do beleczek bez piasku do Procedury Badawczej IBDiM Nr PB/TW-2/143:2018,
- doborem ilości wody do beleczek z piaskiem do Procedury Badawczej IBDiM Nr PB/TW-2/143:2018,
- czasem wiązania spoiwa,
- innymi charakterystykami wynikającymi ze specyfiki spoiwa.

Procedura ustala:

- warunki badania czasu wiązania i stałości objętości,
- przygotowanie próbki analitycznej do badań.

2. Zakres rozszerzenia

Niniejsza procedura jest modyfikacją i rozszerzeniem metody badania czasu wiązania i stałości objętości wg PN-EN 196-3+A1:2011.

3. Normy i dokumenty powołane

PN-EN 932-2:1999 Badania podstawowych właściwości kruszyw. Metody pomniejszania próbek laboratoryjnych

PN-EN 933-1:2012 Badania geometrycznych właściwości kruszyw. Oznaczanie składu ziarnowego. Metoda przesiewania

PN-EN 196-3+A1:2011 Metody badania cementu - Część 3: Oznaczanie czasów wiązania i stałości objętości

Procedura Badawcza IBDiM Nr PB/TW-2/156:2018 Oznaczanie uziarnienia – metoda badania

Procedura Badawcza IBDiM Nr PB/TW-2/143:2018 Oznaczenie wytrzymałości na ściskanie i zginanie spoiw z i bez piasku normowego – rozszerzenie

4. Zasada metody badania

Badanie należy przeprowadzić wg PN-EN 196-3+A1:2011 z przygotowaniem próbek analitycznych spoiwa do badania czasu wiązania i stałości objętości wg tej Procedury Badawczej.

5. Przygotowanie próbki analitycznej do badań**5.1. Pomniejszanie próbki**

Pomniejszanie próby należy przeprowadzić metodą kwartowania wg PN-EN 932-2:1999.

5.2. Określenie warunków do przygotowania próbki analitycznej

Przed przystąpieniem do przygotowania próbek analitycznych jest konieczna znajomość uziarnienia wg Procedury Badawczej IBDiM Nr PB/TW-2/156:2018. W przypadku udziału ziarn powyżej 0,5 mm co najwyżej 1%, wpływu tych ziarn na konsystencję normową nie uwzględnia się.

W przypadku ziarn powyżej 0,5 mm o udziale powyżej 1% należy określić optymalną średnicę ziarn d_m , przy której brak wpływu wielkości ziarn na wynik badania konsystencji lub wpływ ten jest określony jako minimalny.

Fracje powyżej średnicy ziarn d_m należy odsiać i określić ich udział $u(d \geq d_m)$. Fracje poniżej średnicy ziarn d_m stanowią próbę analityczną do badania konsystencji normowej, badania czasów

wiązania wg PN-EN 196-3+A1:2011 i innych badań, opartych na konsystencji normowej lub wodożądności.

5.3. Przygotowanie próby analitycznej

Przygotowanie próby analitycznej wg PN-EN 196-3+A1:2011 z uwzględnieniem punktów 5.1. i 5.2.

6. Warunki badania

- a) Warunki przeprowadzenia badania zgodnie z przywołaną metodą badania w punkcie 4.
- b) Laborant zna działanie spoiwa hydraulicznego, wapiennego. Laborant jest o tym poinformowany przez kierownika laboratorium lub prowadzącego badanie.
- c) Wyposażenie do przeprowadzenia badania wg PN-EN 196-3+A1:2011 z uwzględnieniem Procedury Badawczej IBDiM Nr PB/TW-2/156:2018..

7. Wykonanie badania

Badanie należy wykonać wg PN-EN 196-3+A1:2011 z uwzględnieniem punktów 4, 5 i 6 wg tej Procedury Badawczej.

8. Zapisy

W karcie badania kierownik systemu ZKP ujmuje dane zawarte w tej procedurze.

W sprawozdaniu z badania należy zamieścić:

- identyfikację przedmiotu badań,
  - a) *rodzaj i numer dokumentu odniesienia IBDiM,*
  - b) *nazwa techniczna spoiwa,*
  - c) *nazwę handlową spoiwa,*
  - d) *typ (odmiana) spoiwa,*
  - e) *pochozenie spoiwa,*
  - f) *ewentualnie skład lub składniki spoiwa wg protokołu pobrania próbek,*
- przygotowania próbki do badań – punkt 5.1,
  - a) *optymalna średnica ziarna d_m ,*
  - b) *zawartość frakcji $u(d \geq d_m)$,*
- wyniki badania konsystencji normowej, skorygowanej konsystencji normowej, w/s i badania czasów,
- opis innych czynników, które mogły mieć wpływ na wynik badań, w szczególności czynniki nie opisane w niniejszej procedurze,
- laboratorium wykonujące badanie, *data, podpis.*

PROCEDURA BADAWCZA IBDiM Nr PB/TW-2/143:2018

Oznaczenie wytrzymałości na ściskanie i zginanie spoiw z i bez piasku normowego – rozszerzenie

1. Cel procedury

Celem niniejszej procedury jest określenie trybu postępowania przy badaniu wytrzymałości na ściskanie i zginanie spoiwa drogowego powołanego w dokumencie odniesienia, którym jest Krajowa Ocena Techniczna IBDiM.

Procedura jest opracowana w związku z:

- doborem ilości wody do beleczek bez piasku normowego,
- doborem ilości wody do beleczek z piaskiem normowym,
- innymi charakterystykami wynikającymi ze specyfiki spoiwa.

Procedura ustala składniki i skład zaprawy do przygotowania próbek badawczych do badania wytrzymałości na ściskanie i zginanie spoiwa drogowego.

2. Zakres rozszerzenia

Niniejsza procedura jest modyfikacją i rozszerzeniem metody badania wytrzymałości na ściskanie

wg PN-EN 196-1:2016.

3. Normy i dokumenty powołane (aktualne do wydania)

PN-EN 196-1:2016 Metody badania cementu - Część 1: Oznaczanie wytrzymałości

Procedura Badawcza IBDiM Nr PB/TW-2/156:2018 Oznaczenie uziarnienia – metoda badania

Procedura Badawcza IBDiM Nr PB/TW-2/123:2018 Przygotowanie próbek do badania czasu wiązania i stałości objętości

4. Zasada metody badania

Badanie wytrzymałości spoiwa drogowego wykonuje się wg PN-EN 196-1:2016 dla zaprawy przygotowanej wg tej Procedury Badawczej. Przygotowanie zaprawy wg tej Procedury Badawczej obejmuje:

- zaprawę bez piasku normowego,
- zaprawę z piaskiem normowym.

5. Przygotowanie zaprawy

a) Laborant zna właściwości spoiwa drogowego. Laborant jest o tym poinformowany przez kierownika laboratorium lub prowadzącego badanie.

b) Wyposażenie do przeprowadzenia badania wg PN-EN 196-1:2016.

5.1. Skład zaprawy bez piasku normowego

Udziały masowe składników zaprawy powinny zostać określone na podstawie skorygowanej konsystencji normowej lub w/s oraz zawartości frakcji $u(d \geq d_m)$ określonych wg Procedury Badawczej IBDiM Nr PB/TW-2/123:2018.

5.2. Skład zaprawy z piaskiem normowym

Udziały masowe składników zaprawy powinny być zgodne z PN-EN 196-1:2016 i wynosić: jedna część spoiwa drogowego (450 ± 2 g) i trzy części piasku normowego (1350 ± 5 g). Natomiast wodę do beleczek z piaskiem normowym należy określić na podstawie współczynnika woda/spoiwo drogowe, którą należy ustalić z zależności: ilość wody do beleczek z piaskiem normowym od konsystencji normowej określonej wg Procedury Badawczej IBDiM Nr PB/TW-2/123:2010/2017. Podstawą poprawności doboru ilości wody do beleczek z piaskiem normowym jest brak nadmiaru lub niedomiaru wody na powierzchni beleczki po zagęszczeniu. Ilość wody do beleczek z piaskiem normowym może zawierać się w przedziale $1,00 \pm 0,05$ od tej wynikającej z krzywej regresji dla powyższej zależności.

Uwaga: Należy ustalić średnicę ziarn d_m i udział $u(d_m) = U$, poniżej którego do badania należy odsiać ziarna powyżej d_m oraz powyżej którego nadziarno należy rozkruszyć i dodać do zarobu z uwzględnieniem tego faktu w zapisach.

5.3. Mieszanie zapraw i wykonanie próbek badawczych - należy przeprowadzić wg PN-EN 196-1:2016.

5.4. Przechowywanie próbek badawczych

Próbki badawcze mogą być przechowywane w warunkach zanurzenia wg PN-EN 196-1:2016, p. 8.3 lub w pomieszczeniu w warunkach wg PN-EN 196-1:2016, p. 4.1 z uwzględnieniem tego faktu w zapisach.

5.5. Badanie wytrzymałości na ściskanie i zginanie - należy przeprowadzić wg PN-EN 196-1:2016 po 7 i 28 dobach przechowywania próbek.

8. Zapisy

W karcie badania kierownik systemu ZKP ujmuje dane zawarte w tej procedurze.

W sprawozdaniu z badania należy zamieścić:

- identyfikację przedmiotu badań,
  - a) rodzaj i numer dokumentu odniesienia IBDiM,
  - b) nazwa techniczna spoiwa,

-
- c) *nazwę handlową spoiwa,*
  - d) *typ spoiwa,*
  - e) *pochozenie spoiwa,*
  - f) *ewentualnie skład lub składniki spoiwa wg protokołu pobrania próbek,*
  - *przygotowania próbek do badania – punkt 5.,*
    - a) *optymalna średnica ziarna d_m ,*
    - b) *zawartość frakcji $u(d \geq d_m)$,*
    - c) *skorygowana konsystencja normowa [g],*
    - d) *ilość wody do beleczek z piaskiem normowym [g],*
    - e) *ilość wody do beleczek bez piasku normowego [g],*
    - f) *w/s,*
    - g) *warunki przechowywania próbek badawczych*
  - *wyniki badania: wytrzymałości na zginanie i wytrzymałości na ściskanie,*
  - *opis innych czynników które mogły mieć wpływ na wynik badań, w szczególności czynniki nie opisane w niniejszej procedurze,*
  - *laboratorium wykonujące badanie, data, podpis.*